

Revista quinzenal
de Ciencias Arts y Literatura

Surtrá els dias 1 y 16 de cada mes

Administració y Redacció
Carrer de la Forsa, n.º 24

SUMARI.—TEXT: Desenrollo de la forma simbólica. Psicología del Art.— Tespestat d' estiu. per G. Castanyé y Rubió.— Aném....? (poesia) per Pere de Palol.—Lo combregar. per J. Figueras.—A trevallar! (poesia) per Joan Ribas y Carreras.—Los Pinatells, per Alexandre Juanola.—Nocturna. per C. P.—La Carmeta, per Miquel Juanola y Marés.—Noticias.—Folletí.

GRABATS.—Paisatge per Vayreda.

DESENROTLLLO
— DE LA —
FORMA SIMBÓLICA

Psicologia del Art

La pobresa de la forma simbólica fou acceptada per necessitat en la producció de las obras artísticas. porque era impossible, en los començos del art, trobar formas mes puras y mes bellas per representar la profunditat de las ideas relligiosas y ella degué córrer á representar una idea que per mes temps no podía quedar sofocada per la matéria, ja que debía esser 'l fonament d' una mitología patriótica y nacional, centre, á la vegada, de todas las grans empresas populares. Per aixó la mitología es esencialment simbólica y 'ls mitos, com crea-

GERONDA

cions de l'esperit humà, per molt materials que sian, portan dintre seu unas ideas mes elevadas sobre la naturalesa divina, que l'home te necessitat d'estudiar dintre de 'ls estrets motllos de la materia; y es per aixó que la forma simbólica desperta l'admiració del l'home, sempre prompte á produhirse quant busca una causa que desconex ó una significació que no troba. En las representacions mitològiques procura descobrir l'artista 'l fondo espiritual que contenen, porque la sola materia no parla y no satisfá, de consegüent 'ls sentiments de l'home. Per aixó quant la rahó ha trobat las formas mitològiques en l' historia, ha descubert 'l mateix temps la necessitat d'estudiar 'l fondo que contenen y que es l'expressió de 'l sentit que en ellas palpita y es necessari per donar la vida que deu tenir tota representació artística, si ha de esser, com portem dit, un medi de comunicació entre l'home y la naturalesa.

No hi ha dupte que 'l pensament que constituheix 'l fondo de las formas mitològiques may ha pogut representarse per una forma abstracta y general y 'ls sacerdots de las religions antigues y 'ls poetas que cantaban llurs glorias, mal de son agrado, s'han vist enredats y dominats per el simbolisme y han tingut necessitat de representá simbólicament el fondo de las sevas mitologies. Els pobles, durant l' época qu'estudiem, vivian dintre una atmósfera de poesia y expresaban llurs sentiments, els mes íntims, per formas de l' imaginació, que dotaban de representacions plásticas per necessitat, ja que 'l mon de l'esperit no había pogut dominar encare sobre la materia, per mes que reclamaba 'ls seus furs, avançant cada día un pas mes, y fent que á lo menos 'l fondo de las mitologies el formesen un bon caudal d'ideas religioses y sentiments tradicionals que mes tart debian apoderarse de la forma d'expressió y espiritualisarla. Podém dir, donchs, en veritat, que

l'art s'apoya sobre un pensament general, que representat mes tart per una forma abstracta, ha d'explicar en l' historia 'l simbolisme y son sentit mes elevat. Aixó fa l'esperit crítich quant passa d'el sentit propi á 'l metafórich ó simbólic.

No debem considerar d'un modo tan general 'l simbolisme dintre 'ls dominis de la mitología, ni descobrir hasta quin punt las representacions del art han tingut un sentit simbólich ó alegórich, sino estudiar 'l simbolisme propiament dit *com á forma particular de l'art* que conserva son caràcter propi y distingirlo cuidadosament de las altres dos formas, la *clásica* y la *romántica*. Pres el simbolisme en aquest sentit, s'acaba quant la *lliure subjectivitat* (la personalitat), ocupantse de las concepcions indeterminadas, constituheix 'l fondo del art per alguna cosa que s'aparta ja del domini de la materia. Tal es el caràcter que 'ms ofereixen els *deus grechs*. L'art hellenich els representa com individus lliures, independents y verdaderas personas morals y axis surten fora ja de 'l simbolisme y las sevas accions son concretes, ni poden representar altre cosa que 'l seu poder y las suas passions. 'Ls actes de Júpter, per exemple d'Apolo ó de Minerva no poden considerarse d'una manera abstracta; desde 'l moment que volem estudiar en aquelles accions una idea general, lluny de donar una explicació de las mateixas, destruhim per las alegorias l'idea ó 'l sentiment que ha de constituhir 'l fondo de l'art.

La forma simbólica no ha satisfet may las llegítimas aspiracions del artista, que sols ha concedit á l'alegoria ó al símbol un lloch molt secundari dintre dels atributs que poden hermostrar una obra artística; aixís Júpter va acompanyat de l'águila, S. Lluch de 'l bou, mentres que 'ls egipcis veyen en el bou Apís una verdadera divinitat que debía encarnar llurs sentiments en

aquell temps mes primitiu é imperfect de l' historia de l' art.

L' art, per lo que portem dit, se 'ns presenta baix una forma individualista y representa 'ls personatges en la mitologia dotats de personalitat propia. Lo que no es fácil distingir si aquell *individualisme* ó aquesta *personalitat* son reals ó ficticias, constituhin, en aquest cas una sencilla, *personificació*. Aquest es el verdader problema de la limitació de l' art simbólich. Per resóldrel debem fixarnos en que assistim al origen matex del art, desde 'l qual 'l simbolisme pren una forma progresiva ans de arribar á la realisació completa del verdader art; que sempre s' ha presentat unit á la religió baix una ó altre forma. Qualsevol que sia la relació de dependencia que pugui establirse entre la mitologia y 'l simbolisme, lo cert es que aquest pot considerarse d' un modo independent.

Lo que caracteriza l' art simbólich en general es una lluyta entre 'l *fondo* y la *forma*, tots dos imperfects y heterogéneos; es un esforç gran per trobar concepcions puras y un modo de representació convenient. D' aquí la lluyta que s' estableix entre 'ls dos elements de l' art que inutilment procuran posarse d' acort y que determina las diferents épocas ó modos succesius d' aquesta lluyta.

plicable; las aurenetas volatejavan ab aquell son xiscler festiu, entorn las masias y s' aturavan y tornavan á voltejar, y anavan y venian del niu de fanch que habian colgat al cim dels finestrals gótics, ó sota mateix de la taulada del porxo.

Las mansas ovellas, y 'l bailet que las manava, no s' apartavan del marge mes proper á la masía; y la velleta filant le cánem fi, s' acondormía ab aquell ensopiment d' estiu, xafagós...

Nosaltres erem los únichs que semblavam no pendre part ni ab aquell ensopiment, ni ab aquella nota gris inesplicable que presentiam, si no veyém...

Entre l' herbey de vora la riera, fent fuxer de pó, las espantadissas granotas, que 's capbusavan, y enterbolian lo clar espill de l' áigua cristallina, caminavam pausadament vers un castell feudal, que s' aixecava enllá d' enllá, desobre un esquerp turó, com desafiant lo temps que ab ossosa má destrueix palaus y vidas.

La suor regalava abundant per nostres rostres, mes una suor, freda, com si també un núvol gris l' hagués enterbolida...

Com mes la matinada s' anava estenent, mes se cobria 'l cel de gegantina nuvolada .. y mes dominava la nota gris sobre 'l terror, fins al punt de que 'l cant del grill havia parat, y la papallona, al veure aclucarse las corretjolas y rosellas, fugia esperverada prat amunt... despresa.

Una mena de boyrina abrigá lo castell llunyá que no l' haguérem vist, á no ser per la claretat del llamp y 'l sobtat espetech del tró que semblava estimbarse d' aquellas properas montanyas, vers la plana, que nos va distraure d' una especie d' ensopiment que 'ns dominava.

—Turbonada tenim—vaig fer jo espantat—y no hi ha aprop ni un recés per sopluixarnos.

Los demás companys van compen-

TEMPESTAT D' ESTIU

Feya un día xafagós; las bromas cendrosas s' estenian gegantas per entre aquell cel blau, ofegant de tant en tant, los raigs del sol de juny que dau-ravan ab son foch los biats joganers al temps que marcian las rosellas.

La terra prou presentia la tempestat, puig entremitj d' aquella verdor intensa, hi dominava una nota gris,.. inex-

dre llavors, que efectivament, la tempestat s'atansava y mes encara quan entre mitj del zigzag del llamp, y l'udol del tró, vá mullar sos rostres unas quantes gotas d'aigua, grossas y fredas.

Desota del rematje d'alzinars que vorejayan la carretera, vam pasar depressa... depressa, mes á mes, quan vejerem aprop una masía ab la portalada overta com brindantnos son setial, y un pagés d'honrada fesomia, que, recolzat á son llindar, mirava recelós los blats daurats, y la nuvolada, com temerós de que una desbandada de pedra fes malvé la cullita.

Un vent fret que va assotar nostres rostres, va deturar un moment la tempestat; lo temps precis pera poguer arriivar sense mollarnos á la masía.

La bona gent, ab los brassos overts, van rébrens, y van brindarnos hospedatje, y fentnos entrar aprop del escó y la llar, van donarnos conversa, y oferins nous y pa moreno, pera esperar que pasés la turbonada y poguésem tornar-nosen á la vila.

Mentres tant la porquerola y la pastora tencavan llurs remats en las establias, y la viram y 'ls gosos poruchs s'acullian dintre 'l porxo. Las aurenetas anavan xiscleixant per sota la teulada, y la bona gent va ferns pujar á dalt las golfas pera poguer contemplar l'hermós paisatje, ocultat ab aquell vel gris, tan característich, de la tempestat.

Allí sota aquell sostre baix, hort están á sopluij las cullitas de patatas y llegums, y recolzats en los petits finestrals, contemplavam embadalits la immensa serralada y la ample vall cobeixats per aquell cel negre mes que gris, anunciador de tempestat.

Un espetch d'un tró llunyá... y un altre... y un altre cada cop mes proper y mes sech, y l'estrany zigzag del llampech, y una forta ruixada que ab força queya, y omplenava la vall de bassas d'aigua argiloça, va estemordir nostres cors.

Llavoras, vilatje y castell y ciutat y poble, tot, condensat ab aquell vel gris va desapareixer de nostra vista.

Una fortor de terra puijava per confortar nostres esperits, que 's tornavan á espahordir al enlluhernarse altre volta per la clar-tat misteriosa d'un llamp, y 'ns espahordí un nou espetch de tró, cada cop mes proper.

Un eco misteriós feri nostres orelles, un eco misteriós que venia de la esglesia de la vila. La mistica campana ab sa planyidera veu de bronzo, anunciava 'l mal temps, ab un só trist... ilastimós.

Mes, com la tempestat, per aquella veu sublim, al temps que sumisa, cada volta s'allunyava més y més .. y l'espetch del tró s'escoltava yá més lluny, y aquell caudal espés d'aigua que queya, va anarse aclarint... aclarint... fins que quedá tant sols un ruixim petit que degotava dels lladoners y roures.

Y aquell cel gris... negre... s'aná aclarint poch á poch, com si un vent suau empenyes fora del oritzó las cendrosas bromas, y lluhí son mantell blau ab una magestat sublim.

Los raigs del sol enllumenavan ya los blats abatuts y l'enfilall de perlas qu'habia deixat la ruixada, fentne saltar d'ells mil colors bells... diamantins...

Y aquell terreny en qu'avans hi dominava una nota gris, semblava tenir un vert mes bonich .. y aquell cel seré, després de la turbonada, lluhint ab tota sa intensitat, y cobeixant aquell paisatje hermós, va retornar ab mes força á la nostre ánima, la calma qu'habia allunyat la tempestat ab la misteriosa y estranya claror dels llampechs... y l'espetch del tró.

G. CASTANYÉ Y RUBIÓ

ANÉM....?

¿Perqué esperar que se colgui
recullint sos rayts el sol,
y que la llum del crepúscul
ompli de misteri 'l món?

¿Perqué esperar que lá fosca
apagui 'l brill dels colors,
y qu' ab sos plechs tenebrosos
dels aucells aturi 'l vol?

¿No es en temps de primavera
quant reviu tot lo del món?
¿qui fecondisa la terra,
no és el sol ab sou calor?

¿No és la sement de la vida
l' amor que 'ns inflama 'l cor?
Donchs, surtim al camp, hermosa,
qu' ha arribat l' hora millor.

Y com fan aucells y plantas,
y com fan brisas y fonts,
¿donem vida á nostres vidas
á la clara llum del sol.

Assentats aprop d' un marge
ple de perfums y cansons,
¿deixem fer á nostres llavis...
¿deixem fer á nostres cors...

La primavera es espléndida,
tota vida .. tota goig...
nostres cors palpitan vida,
¿podrímls del goig d' amor.

Y no temis, vida meva,
que quan vingui la tardó
¿que hermós fruyt el de la terra!
¿que pur el de nostre amor!

PERE DE PALOL

LO COMBREGAR

(IMPRESIÓ)

La nit era fosca... negre. Ni un estel
parpellejava en la ennuvolada volta.
Lo llevant assotant los xifres de vora
l' esglesia del poble, afojava ab sos
bruels, lo só trist del toç de combregar
que repercutia pausadament per la vall

deserta, torbant ab sou melancólich
plany, la quietut pahorosa de la nit.

Quan la derrera campanada rodola-
va encara, empesa pels bruels del lle-
vant, las portas de l' esglesia varen
obrirse per deixar pas á una trista co-
mitiva.

L' escolanet ab la creu alta fou lo
primer d' atravesá 'l llindar, y 'l segui-
ren dos vehins ab un ciri encés que 'l

Paisatge per Vayreda

vent feya espurneixar y que ab proués feynes enllumenava al rector del poble que portaba en la cúpula Nostramo.

Atravessaren lo petit y rónch carrer de la vila pera pérdre 's en mitj la fosquetat de la nit, en busca d' una masia que sola y denerida s' aixecava fora 'l terme del poble, en mitj d' un turonet y voltejada per quatre ó cinch frondosos castanyers que l' amagavan.

De 'n tant en tant entonavan una plegaria ab ronca veu que l' eco de la montanya repetia. y se n' enduya lluny... lluny... fins que 's perdía en la llunyansa, y tornava á quedar la vall quieta, sola.

Van atravesar un viarany, y 's trová la trista comitiva en lo llindar d' una rónega masia. La porta n' era mitj oberta, va pujar lo rector, sol, dalt las cambras, y 'ls dos vehins y l' escolanet quedaren dins la portalada á racés del llevant que bruncia...

...Los gossos poruchs grinyolavan, y 'ls de las masias properas, com eco fidel repetian los lladruchs, profanant ab sos udols lo sepulcral silenci de la nit..

Va baixar lo rectó, entonaren á chor ell y 'ls dos acompanyants, un himne de gracias, y 's tornaren á perdre pe 'l viarany estret... de tornada á l' esglesia...

Los gossos de la masia seguían lladrant encara, y la comitiva passant depressa pel rónch carrer de la vila, va tornarse á barreixar entre la foscor y l' ombra que rodejava l' esglesia; varen obrir quietament la portalada y entonant l' himne ab fosca veu, va entrar dins la trista comitiva: las portas de l' esglesia varen tornarse á tencar, y torná á quedar la vila quieta, ab aquella quietut aterradora... trencada tant sols per l' eco dels lladruchs dels gossos de la llunyana masia, y 'l bruel del llevant que assotaba las parets de l' esglesia del poble...

J. FIGUERAS

Á TREVALLAR!

Perqué l' aplega de la cullita
pagui 'l suhor,
á bona terra, s' hi necessita
bona llevar.

La nostra terra, ja es soleyosa,
de bona llei,
mes, cal llevarli la xorca nosa
del mal herbey.

Seguit, las rellas á la ventura
podrán anar
y la esperansa florirà pura
d' un bon sembrar.

Després quant l' hora sia arribada,
vinga llevar:
llevar de vida, sana, triada,
de la mellor!

Lluny sement vella, que denerida
brotada treu
y trista lleva grana aneulida,
si 'l granar veu.

Per qué 'ls brins pugín ab mes ufana,
cávech lleuger
que resseguesca tota la plana,
constant feyner.

Vindrà la calda y á un temps ab ella,
lo blat fet or;
la fals llampanta, farà parella
al segador.

Y las garberas arrengreradas
iran florint,
entre rosellas en flor soptadas,
tristas morint...

Y la batuda seguirá hermosa,
tota cansons;
santa ruixada caurá abundosa
de tots cantons...

Entre canturias de goig sens mida,
l' ample graner,
obrint sa porta, rebrá la vida
del mas, potser!

Aquella vida qu' avuy anyora,
tot sospirant,
veyent com xorca l' agram traydora
la va afogant...

Noble esperança que s' aponcella,
 femla granar!
 jovent de casa, la ma á rella
 y á trevallar!

JOAN RIBAS Y CARRERAS

LOS PINATELLS

Serian cuarts de vuit de una matina-
 da de Juliol.

Dins l' hostel de la Candéla hi regna-
 ba gran animació.

Era que siguent la Festa Major del po-
 ble, els pabordres havian anat á rébrer
 als músichs que debian arribar dintre
 poch; siguent aquell lo lloch destinat al
 desembarch, y pera passar millor l' esto-
 na, s' entretenian parlant de l' ordre que
 deuria seguir lo programa de las festas.
 Estavan en lo millor de la conversa,
 quant los crits de ¡are arriban! ¡ya son
 aquí! donats per la canalla, varen fer sor-
 tir á tothom del hostel, y posarse al bell
 mitj del camí. Efectivament, arribaban;
 y qui arribava eran los músichs que á
 caball d' una carreta sense toldo, havian
 fet lo viatge, y estavan anegats en suhor,
 puig, per més, que com havem dit, sigue-
 ssin las vuit, no bufaba un alé d' aire, y
 'l sol los tocava de plé á plé. Poch á
 poch la carreta s' aná atensant y quant
 arribá devant del hostel, se va parar,
 quedant voltada per xichs y grans desít-
 josos de véure a'ls músichs y admirar
 sos instruments.

Quant en Tomás, qu' era 'l fiscorn de
 la copla, s' veigé voltat per tanta gent,
 digué de baix en baix á n' en Pau Mont
 qu' era 'l contra-baix.—¡No mes aixó
 ens faltava! Després d' un viatge en ca-
 rreta sense toldo, encare havernos de
 veurer voltats per aquesta colla de gri-
 paus, com si fossim bestias estranyas.—
 Y be home digué en Pau Mont preno
 ab paciència. Jo no sé d' ahont has tret
 aquest geni tan fort.—Y tant. Creu, que
 no 'm costaria gaire d' anar á pinyas.—

Be veuràs déixat de pinyas y entrem al
 hostel.

La paraula va fer l' efecte, puig en
 Tomás, sabia bé qu' allí los hi esperaba
 un esmorsar que hasta 'ls ángels n' ha-
 gueran fet festa.

Aixís es que va baixar de la carreta,
 y lo mateix anaren fent los demés qui ab
 la tenora sota 'l bras, qui ab lo violí. Per
 fi va tocar de baixar á n' en Pau Mont. Al
 véurelhi baixar lo contrabaix, un dels
 xavalots que s' ho miravan, digué cri-
 dant á un altre.—Cintet ¡Mira quina *di-*
tarra tan grossa!—Es clar que te d' eser
 grossa, digué l' altre ¿no veus qu' es la
 mare d' aquella altre mes petita qu' han
 baixat primer?

¡Ah! feu lo primer com quedant con-
 vensut.

De sopte los circumstants sospengue-
 ren son posat bulliciós, y la veu de are
 ve 'l *Dimoni*, va córrer de boca en boca.

Era que venia 'l arcalde, 'l qual por-
 tava aquest *motiu* perque ab sas arbitra-
 rietats, tenia aterrats als habitants d'
 aquell poblet.

Venia pera veurer arribar als músichs
 y venia retrassat, perqué fa mes autori-
 tari.

Lo poble, ja satisfeta sa curiositat, se
 va anar retirant, quedant sols en aquell
 lloch, los concurrents al hostel que es-
 tavan esperant, que possessin l' esmorsar
 á taula.

Una volta los músichs hagueren des-
 pedit als pabordres y al arcalde s' acos-
 taren á la taula hont los esperava l' es-
 morsar.

Tot transcorregué sens cap incident
 d' importancia, fins que 'u Pau Mont,
 amagant lo saler, digué á l' hostalera:
 Mestressa aquesta carn sembla un xich
 dolça de sal ¿Volen fer lo favor de do-
 narmela? Sí, sí; digué la dona y s' en en-
 trá cap á la cuyna, en sa busca. Llavors
 en Pau Mont, mes llest que un gat, agafá
 un tall de carn ab l' idea de amagarsela.

en qualsevol puesto, á fi de que al sent demá quant arrivés á casa seva sa muller y fills, poguessin també participar del festí. Mes la carn estava regalant greix y l' hostalera ja tornava ab la sal. Ell se digué. ¡Vaya un compromís! Y que no m' ho puch pas posar á la butxaca. Si ho torno á la taula... Pero no; coneixerian l' acció, y no 'm convé. ¿Qué faig? Per sort, l' hi ocorregué una idea salvadora. Al alcans de la seva ma, recalcat en la paret, y boca en l' aire, hi havia lo fiscorn d' en Tomás, enfundat ab sa funda verda. Véurel en Mont y deixarhi caure la carn á dintre, fou obra d'un instant.

Ya era hora. L' hostalera, había arribat junt á la taula y en Mont va mirar si en sa cara, ó en la de sos companys hi veuria cap senyal, de que haguessin notat res. Veyent que en res havian parat atenció, torná á menjar, ab la satisfacció d' un home que s' ha tret un pés de sobre.

Feya poch temps que havian acabat d' esmorsar, quant comparegué 'l campaner dihéntloshi:—vinch de part de Mossent Salvi á dirloshi que ja fa rato que 'ls espera.

No 's feren repetir l' ordre. Aixecantse tots com un sol home, cada hún aná en busca de son instrument. Ja anavan á marxar, cuant s' adonaren, de que faltava 'n Tomás; y en Llantia qu' era 'l director, va enviar á dos noys de l' hostalera, perque 'ls busquessin mentre ells feyan via cap á l' esglesia.

Ja estavan tots preparats y sols faltava que hi anes en Tomás. Quant aquest comparegué, en Llantia ja picava ab l' arquet, disposat á tocar l' ofici, del modo que poguessen, sens el fiscorn.

Aixís es que 'n Tomás, apenas si vatenir temps de desfundar l' instrument, agafar lo paper y posarse á puesto. Quant en Llantia, dirigintli unas miradas terribles deixá caurer l' arquet, ell prová de bufar, mes ¡oh desesperació! del fiscorn no surtian mes que uns sonidos que

s' assemblavan mes al mugir d' un bou que á notas d' un instrument. Las malas miradas de 'n Llantia anavan en augment, com també 'ls rumors del poble, que no s' esplicava, com en la casa del Senyors hi fessin bromas de tan mal género. Mentrestant, en Tomás redoblava sos esforços, y de rés l' hi servía 'l trabocar lo fiscorn, puig que la carn, haventhi tant de greix, havia quedat agafada en son interior. Ell se desesperava, al veurer que s' acostava l' obligat de fiscorn. Aquell obligat, que interpretat per en Tomás, havia posat tan alta la fama dels *Pinetells*. Mes encar, aixó era poch. Al arribar á las primeras notas de son obligat. torná á posarshi ab mes furia, no logrant sinó, que després d' un bram terrible, com si 'l fiscorn llensés l' última protesta, quedés embussat. Aquí ja no 's pogué contenir mes. Rabiós sentint que 'l cap l' hi dava voltas com una baldufa, cego de ira, aixecá 'l fiscorn en l' aire, pegá fort sobre la brana del chor, y 'l deixá fet una coca. Al mateix temps caigué una especie de proyectil, sobre la *clepsa* del Dimoni, que s' estava á baix, y ja feya rato qu' estava furiós, per lo del fiscorn. Alló l' acabá d' encendre com un llamp, puja á dalt del chor, mentres los feligresos assustats empenyentse fins á reventar surtian de l' esglesia. Al ser á dalt, va demanar, qui era que l' hi havia tirat, alguna cosa pel cap. Ningú l' hi sapigué respondre. Bueno,—digué ell.—Ja ho sabré. Pero ants d' anarmen, vull castigar un altre delictes. Qui era que tocava 'l fiscorn? Un servidor digué 'n Tomás bô y tremolant. Donchs escolti. ¿Ab quin dret vosté l' ha aixafat? Ab lo dret de... de... de que es meu.—Conformes. Però, ¿A vosté qui l' hi manava d' aixafar lo fiscorn per no cumplir la contracta? Si vosté nos ho hagués dit que ho havia de fer, ab los mateixos diners, hauriam llogat un altre cobla, y hauriam pogut celebrar l' ofici sense cap incident desagradable.—Si vostés m' haguessin dit que se m' havia d' embussar...

Aqui l' arcalde, l' interrompi dihent ¡Com s' entén! ¿A mi se m' ha de parlar ab tants fumillos? ¿A tot un arcalde? Agutzil; pór-tamel al cuartelillo. Al veurer en Pau Mont, que per culpa d' ell un seu company d' orquesta havia d' anar á la presó no ho pogué resistir per mes temps, y demaná al arcalde, fes lo favor d' escoltar-lo, avans de fer cumplir lo seu ordre, lo qual, á duras penas ho pogué lograr.

A las horas, aveigonyit, ho contà tot, inclús, l' amagatoria de la carn, y al mateix temps l' hi demanava perdó per en Tomás, ja que segons ell creya no tenia cap culpa, en lo que havia passat. ¿De modo, digué allavors lo Batlle, que 'l fiscorn no tocava perque hi havia un tros de carn á dintre? Donchs are comprench que era alló que m' han tirat pel cap. Y encare volen que 'l perdoni? ¡Ah no! Jo hos asseguro que sentirá tot lo pes de la meva justicia. Vosaltres si no voleu

anar ab ell, á acabar l' ofici. Y ell, al cuartelillo.—Pero Senyor Batlle .. Nada. Lo dit dit, y no reculo. Y sense que y valguessen los prechs de tots, en Tomás fou portat al cuartelillo, lloch que estava situat, al costat de l' esglesia.

Una volta 's trobá sol en dit local, tota la rabia que dins d' ell se tancava, aná degenerant en tristesa, y mentres sentia des d' allí á sos companys, que del modo que podian acababan l' Ofici, en sa pensa anava repassant los aconteixements d' aquell dia, los quals resumí ab aquesta reflexió plena d' amargura, bo y mirant-se l' atrotinat instrument, que jeya á son costat.

¡Pobre fiscorn!—digué,—tan tu com jo, hem sigut víctimas dels tres enemichs mortals de l' ánima, Mon, Dimoni y Carn. Pero aquesta sobre tot, ha sigut la que 'us ha acabat de pérdrer.

ALEXANDRE JUANOLA

NOCTURNA

Lo carrer era tot fosch,
la llum difusa,
que despedian los fanals, apenas
podian disipá las fredas ombras
que embolcallavan llurs contorns.....
las notas,
d' un piano 's sentian.....
y difusas,
semblavan arrencadas de las teclas
per la ma del fastidi ó la congoixa.....

Lo carrè era tot fosch
espesa boira,
amortallava sos casals; y un núvol
atapait, semblava cel y terra.....
un griso fret, accelerat pasava.....
y una pluxa petita y freda
queya poch á poch.....
soroll monòtom,
feye al petar pels vidres, que cubrian
la mesquina claror que despuntava
d' un fanal mitj encés.....

y en la nit freda
una mare cercaba, tremolosa,
un most de pà per sos infants.....
y sola,

com fantasma de febre, s' arraulia
morta de fret y por, sobre las 'seras,
del carrer.....

y cap ánima piadosa
pasava per aixugar son plor.....
lo griso
solsament de sos planys s' acondolia

Lo carrer era fosch.....
L' aire glasava
y la pluixa monótona cavía.....
y la nit era freda

.....la infelisa
mareta, s' allunyava bo y plorosa....
y sas petjadas, lluny ben lluny s' oian
en mitj la fosquetat.....

y tot callava.....
tant sols s' oía, lo soroll monòtom
de la pluxa

y 'l griso que bruncia,
.....y las notas nescudas del piano
y arrencadas presosas, de las teclas
per la ma de l' angoxa ó del fastidi.....

C. P.

LA CARMETA

Qué n' es de robadora y a'ractivola la petita Carmeta de ca 'n Massaguer! Ab aquells ulls blaus y movedissos, ab aquella corona d' angelet trapasser y aquell ayre de reyna en miniatura, ab aquella boca d' hont broïlan á cascates acudits infantils y agudesas ignocentas, ab aquell mohiment verament continuo, y aquellas entremaliaduras que no fan mal á ningú, es, bé prou que ho sab la *pica-rona*! la regina de tota la casa, l' ánima alegre y benefactora d' aquell cos moral y doméstich que 'n diuhen la familia Massaguer.

Ja ho diu sovint la mestressa, qu' es la seva avia, vegent, quant ella es fora, las caras melangiosas dels individus de la casa; 's coneix que falta la noya; y quant, compadintse d' aquell sepulcral silenci, compareix de vendre de plassa, riallera ab la noya á la ma, com si digués: aquí teniu l' alegria, lo brigit y lo goig plé ie contradiccions de l' hereu y 'n Pepet á la nina, de festas al bon avi, de reconvencions carinyosas del estudiant, de voluntarias etzegalladas del mosso y melosas paraulas del avia que tot ho pacifica, quant aquells rostres colrats per las soleyadas com per encant s' animan y 's desplegan, 's veu á la lleuga que la Carmeta es indispensable, mes necessaria, es l' astre-rey d' aquella atmósfera de pau fresca y primaverat en que riu aquella familia tant honrada com verament catalana.

La Carmeta no es pas de la casa, pero es com si ho fos; enlassada ab ella per necessitat indispensable, cada jorn no ha de mancar á ca l' avia y padrina seva, porque no ha de mancar á aquells bons catalans á la tornada de la llarga y ben feixuga treballada, l' alegria y 'l rescut esbarjo personificats en ella.

L' estudiant, home de gravetat y pensatiu, desitjós de llaurarli un porvenir,

va comprarli un tresor... unas becerolas, y cada día ans de dinar, la passa y l' ensenya á confegir, á formar las paraulas, barrejanthi una reprenció suau, si no está quieta ó una estampeta bufona, si sab las lletres. Y, quant l' avi, la mestressa, tots plegats l' hi preguntan quin cartell passa?, 'l cinch, respón ella ab un ergull ab visos de sabiás que desenrotlla un tema difícil ó de naturalista consumat que don al món una invenció preparada percent ratllas y una voluntat infatigable.

Per que la Carmeta, petita y tot com es, pe 'l Maig farà cinch anys, ja sembla una mestressa d' quaranta; si tracta l' avi d' un assumpto interessant, de trascendencia suma, quant l' atenció de tots es mes profunda y elevada, ella ja hi ha de posar la cullaradefa, de tot vol saber, en tot vol traficar y tot barrejat ab aquell sa! y pebre que pica y no te malicia, sino candor y transparencia.

'L que la fa enfadar mes de tots es el mosso, 'n Pere á qui ja coneix d' un' hora lluny, Quant la vol fer plorar, ja veurás 'l *Marrueco*, li diu, y la nina esborrant lo somris de sos llavis, deixa escórrer prest las fonts de sos ulls, acudintli sens dupte á la memoria aquell ente de Gerona tant original, com conegut de la gent menuda.

Mes, aixó no es pas gayre sovint; la Carmeta fa molta bondat. Per aixó la seva avia que se la menjaria á petons com un sucre candi, se l' emporta 'ls diumenges á alguna funció religiosa ó á véurer algún jardí, per que la Carmeta també, també te pretensions. Quant ha de sortir, aixó sí, vinga el vestit mes bufó, las polacretas blancas, una gorra ab una cinta llampant que diu *Alfonso XIII*, la cabellera destrenada y uu ramellet al pit del lilá del hort, tant escayent, que totas las noyas li envejan.

Are li ha vingut la dèria de anarhi per cada dia, sens dupte per anar també carrer amunt, carrer avall á parar l' enfila. M' ha de matar aqueixa noya, diu la seva avia no li haureu pas de corretgí la

plana, diu l' estudiant, que ja se 'n sabrà anar ben tota sola.

En lo que comensa de teni un poch de maliciota, es en la profusió de manyagas y caricias que forman lo seu ambient. Ella coneix qu' es vivaratxe qu' es la figura mes rellevant de la casa y s' ho vol fer valer; més aquella arrogancia impossible la fa eser encare mes bella y encisadora, fent dir á la gent que la miran; deixeu-la anar, deixeu-la anar pe 'l mon.

Mes tot en ella está subjecte á una bondat innata, á un cor de serafi que vessa arreu, ensemps que l' alegria, una amabilitat indefinible. Si 'ls angelets tinguessen materia, jo me 'ls afiguraria ab aquella cara dolça y plahenta com un cel quant s' asserena, ab aquella boca coralina niuet de petons ignocents y puerilitats agudas, ab aquell esperit joganer y prulent alhor, ab aquell cor verge y nevad com la neu eterna, intacta de las montanyas, qualitats totes que forman la robadora y atractivola, ensemps que petita Carmeta de ca 'n Massaguer.

MIQUEL JUANOLA MARÉS

NOTICIAS

Per assistir á la Asamblea catalanista que tindrà lloch á Tarrassa en los dias 26 y 27 de Maig, la Junta general celebrada per lo Centre Catalanista de Girona, junt ab altres representants de las entitats catalanista de la Comarca, foren designats los delegats següents:

Per lo «Centre Catalanista, y «Lo Geronés» D. Joaquim Botet y Sisó, Don Ignaci Prim, D. Joaquim Franquesa, D. Pere Ramió, D. Joan Vinyas, Don Francisco X. Monsalvatje y Don Joan Homs.

Pera la Comarca, D. Emili Saguer y D. Pere Roca de Girona; D. Jacinto Codina, de Bordils; D. Joan Delclós, de

Caldas de Malavella, y D. Joseph Pascual, de Cassá de la Selva.

Lluhidisima resultá la festa patronal que la confraria de Sant Jordi celebrá aquest any en los dias 23 y 28.

Además de las funciones relligiosas, en las quinas prengué part lo conegut Mestre en gay saber Rnt. Jaume Collell, canonje de Vich, y lo Dr. D. Antón M.ª Homs canonje penitencier d' aquesta Seu y pabordre president de la confraria, com a oradors sagrats, y l' Orfeó de la Congregació Mariana d' aquest seminari, cual orfeó fen sentir algunas hermosas composicions de son jove Director Sr. Seratosa.

A la nit del dia 23, tingué lloch en al local del Centre Moral, l' anunciada vetllada literaria-musical, en la quina hi assistiren los mestres en gay saber D. Francesch Matheu y Fornells, y D. Jaume Collell, fentnos sentir algunas de sas mellors composicions, essen acaloradament aplaudidas pe 'l públich. S' obri la vetllada ab un aplaudit discurs del Vice-president D. Ignaci Prim llegintse després, poesias, algunas originals de joves geronins y altres dels mestres en gay saber Dr. Collell, Matheu Picó y Campamar, etc, pero totes ó la major part patrióticas y adecuadas al dia: algunas 's feren repetir, especialment las dels mestres Senyor Collell y Matheu.

La part musical fou admirablement interpretada tant per la part de música com la de cant.

Acabá la vetllada ab la lectura de varis apartes d'un discurs original del Doctor Jaume Collell, escrit de ma mestre, y ab bona eloqüencia, la que fou saboreijat ab fruició pe 'l públich que l' aplaudí acaloradament; cantant al final tothom, los segadors.

En junt la vetllada no tingué res que desitjar tant pe 'ls lectors com per l' es-

cullida concurrència qu' omplenava de gom a gom lo saló.

S' ha pronunciat lo veredict del Consistori dels Jochs Florals, que 's celebran á Barcelona lo primer diumenge de Maig.

Pe 'ls centres literaris d' aquella ciutat, s' deya que 'l premi de la Englantina, s' havia concedit á D. Claudi Omar y Barrera; y 'l de la viola d' or y d' argent, al poeta mallorquí Mosséut J. Costa y Llovera.

Sembla que 'l senyor Bori y Fontestá, se n' ha endut dos premis extraordinaris, y un accésit á la flor natural: Don Manel Rocamora un accésit á la viola, el senyor Busquets y Punset un á l' englantina; y la distinguida poetisa Na Dolores Moncerdá de Maciá, un accésit á la flor Natural, y un altre á la viola.

Los títols de las composicions premiadas poden veurers en lo veredict que publiquem mes avall.

Diumenge día 28 tingué lloch en ei loca! del Circul Catòlich d' Obrers, una vetllada ó més que vetllada, una conferencia de l' artística excursió desde 'l Cap de Creus fins á 'l antiquíssim Monestir de Sant Pere de Roda.

Dita conferencia aná acompanyada de 21 projeccions lluminosas, dels punts mes notables y artistichs de l' excursió, ab sa estensa explicació, treball mol concienzut y escrit de ma mestre. Alterná ab la conferencia algunas pessas de música executadas per els Srs. Mullera (pare y fills), quedant la concurrència força satisfeta.

L' acte, cridá l' atenció per sa novetat y elegancia.

Consistori dels Jochs Florals

DE BARCELONA

VEREDICTE

Flor natural: Número 84. Lo compte Garí—Lema: A la memoria de J. C.

Accésit primer: Núm. 86. Las neus á montanya.—L: Apuntacions.

Accésit segon: Núm. 80. Los rossinyols del Montserrat. L.: Perqué cantan de nit los rossinyols.

Accésit tercer: Núm. 129. Urbemania.—L.: Oh les nids! les pauvres nids qu' on abandonne.

Menció honorífica. Núm. 179. La llegenda morta.—L.: Evohé.

Viola d' or: Núm. 171. Anima enamorada.—L.: Amore languéo.

Accésit primer. Núm. 182. Angels (retaule)—L.: Amore.

Accésit segon: Núm. 90. La promesa de Jesús.—L.: Crux fidelis inter omnes arbor una nobilis.

Accésit tercer: Núm. 100. Lo prech de l' órfana.—L.: La Tradició del Vallés.

Menció: Núm. 18 Plor de la ginesta.—L.: Recort del Chorpus.

Englantina: Núm. 142. Pátria.—L.: Sols se 'n té una.

Accésit primer: Núm. 63. Gent nova.—L.: Cant de joventut.

Accésit segon: Núm. 115. Los barcos que passan.—L.: Esperant l' hora.

Accésit tercer: Núm. 57. Impresions. L.: Del Montseny.

Menció honorífica. Núm. 87. La nit á Montgrony

Premi de la Prosa: (No s' adjudica).

Accésit primer. Núm. 12. Bullanga.—L.: Ni guerra, ni casament aconsella l' hom prudent.

Accésit segon: Núm. 170. Llántia que s' apaga.—L.: Il y a ici quelqu' un qui pleure.

Menció honorífica: Núm. 186. Lo por del Bagis.—L.: Recort d' una nit.

Premi ofert per l' Excm. Ajuntament de Reus: Núm. 163. Las fonts del Llobregat.—L.: Lo treball de Catalunya.

Premi ofert per la Agrupació Protectora de la Ensenyansa Catalana: Núm. 164. Lo Vectigal.—L.: Epissodi històrich.

Premi ofert per la Junta Permanent de la «Unió Catalanista» (Desert).

Premi de la Associació Popular Regionalista: (No s' adjudica.)

Premi ofert pe 'l periódich catalanista *Joventut:* (No s' adjudica).

Barcelona, 23 d' Abril de 1901.—P. A. del Consistori.—Lo Mantenedor-Secretari, SALVADOR VILAREGUT.

Imprempta y Enquadernació de Manel Llach,
Ferrerias Vellas, 5 y 11